

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 189/2018-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 22. mája 2018 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti MAMI's, s. r. o., Majerníkova 42, Bratislava, zastúpenej JUDr. Katarínou Juričkovou, advokátkou, Drieňová 14, Bratislava, vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 38 Cb 5/2017 a jeho uznesením z 3. februára 2017 a postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Cob 43/2017 a jeho uznesením z 27. apríla 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti MAMI's, s. r. o., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 1. augusta 2017 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti MAMI's, s. r. o., Majerníkova 42, Bratislava (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod

sp. zn. 38 Cb 5/2017 a jeho uznesením z 3. februára 2017 a postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Cob 43/2017 a jeho uznesením z 27. apríla 2017 (ďalej spolu aj „namietané rozhodnutia“).

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka sa v právnom postavení žalobcu domáha na okresnom súde v konaní vedenom pod sp. zn. 38 Cb 5/2017 proti žalovanému určenia, že odstúpenie žalovaného od nájomnej zmluvy, ktorej predmetom boli priestory v Obchodnom centre Galéria Lamač v Bratislave, je neplatné. Sťažovateľka, ktorá bola v obchodných priestoroch nájomcom a prevádzkovala tam svoju podnikateľskú činnosť, sa v rámci uvedeného konania návrhom domáhala proti žalovanému o nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým by súd uložil žalovanému povinnosť strpieť užívanie priestorov, ktoré mala sťažovateľka v oprávnenom užívaní na základe nájomnej zmluvy z 26. mája 2015 v znení dodatku č. 1 a dodatku č. 2, a zároveň aby sa zdržal úkonov, ktoré by žalobcovi zabraňovali v užívaní predmetných priestorov.

3. Okresný súd napadnutým uznesením z 3. februára 2017 návrh sťažovateľky na vydanie neodkladného opatrenia zamietol. O následne podanom odvolaní sťažovateľky rozhodol krajský súd napadnutým uznesením z 27. apríla 2017 tak, že uznesenie prvostupňového súdu potvrdil.

4. Sťažovateľka svoju sťažnosť odôvodnila tým, že súd prvej inštancie, ako aj odvolací súd pochybili v zistení skutkového stavu veci, keď odignorovali dôkazy predložené sťažovateľkou, a to mailovú komunikáciu medzi sťažovateľkou a žalovaným, ktorá jednoznačne preukazovala, že žalovaný sťažovateľke umožnil doplatiť dlžné nájomné za november 2016 a ďalšie obdobia neskôr (až do 15. januára 2017), a preto nebol dôvod, aby žalovaný od nájomnej zmluvy odstúpil. Rovnako podľa sťažovateľky pochybil aj odvolací súd, ktorého nezaujímali dôkazy predložené sťažovateľkou a len stroho si osvojil konštatovanie súdu prvej inštancie bez toho, aby sa zaoberal dôkazmi predloženými sťažovateľkou.

5. Sťažovateľka ďalej uviedla, že všetky svoje dlhy na nájomnom splnila podľa dohody so žalovaným, a preto nemohol vzniknúť dôvod na odstúpenie od zmluvy, čo preukázala jednak mailovou komunikáciou, ako aj výpisom z účtu. Sťažovateľka v prenajatých priestoroch investovala do stavebných úprav, v ktorých mala uložený hnutelný majetok, zásoby, a preto žiadala vydanie neodkladného opatrenia, aby sa zabránilo vzniku škody na majetku sťažovateľky a aby sa zabezpečila ochrana jej nároku v základnom konaní. Prenajaté priestory však boli žalovanou vypratane, z čoho podľa sťažovateľky možno nepochybne vyvodiť, že v danej veci existuje aj nebezpečenstvo bezprostredne hroziacej ujmy.

6. Na základe uvedeného sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Uznesením Okresného súdu Bratislava I č. k. 38Cb/5/2017 zo dňa 03.02.2017 a Uznesením Krajského súdu č. k. 4Cob/43/2017 zo dňa 27.04.2017 a postupom predchádzajúcim týmto rozhodnutiam došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu upraveného v článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

Uznesenie Okresného súdu Bratislava I č. k. 38Cb/5/2017 zo dňa 03.02.2017 a Uznesenie Krajského súdu č. k. 4Cob/43/2017 zo dňa 27.04.2017 sa zrušujú a vec sa vracia Okresnému súdu v Bratislave I na ďalšie konanie.

Sťažovateľovi doposiaľ vznikli v konaní trovy vo výške 312,34 EUR, pozostávajúce z odmeny advokáta za 2 úkony právnej služby, pričom hodnota jedného úkonu je 147,33 EUR + 8,84 rež. paušál (prevzatie veci, podanie sťažnosti).“

II.

7. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

8. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

10. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy sa každý môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

III.

11. Podstata sťažnosti sťažovateľky spočíva v jej tvrdení, že napadnutými uzneseniami okresného súdu a krajského súdu, ktorými bol jej návrh na vydanie neodkladného opatrenia zamietnutý, a postupom, ktorý vydaniu týchto rozhodnutí predchádzal, došlo k porušeniu jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Ako dôvod porušenia svojho základného práva uvádza skutočnosť, že konajúce všeobecné súdy sa nedostatočne a nesprávne vysporiadali s dôkazmi, ktoré v konaní o návrhu na vydanie neodkladného opatrenia sťažovateľka predložila, a tým neposkytli jej právam dostatočnú súdnu ochranu, a preto sú z ústavného hľadiska neakceptovateľné.

A. K namietaného porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy uznesením okresného súdu sp. zn. 38 Cb 5/2017 z 3. februára 2017

12. Pokiaľ ide o napadnuté uznesenie okresného súdu ako súdu prvej inštancie a postup, ktorý mu predchádzal, ústavný súd poukazuje na princíp subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, z ktorého vyplýva, že právomoc ústavného súdu je daná iba vtedy, ak o ochrane základných práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Ústavný súd konštatuje, že nemá právomoc preskúmať označený napadnutý rozsudok okresného súdu ani jeho predchádzajúci postup, keďže ho už meritórne preskúmal na základe odvolania krajský súd, ktorý bol oprávnený a zároveň povinný poskytnúť sťažovateľke ochranu jej právam.

13. Z uvedeného dôvodu ústavný súd sťažnosť v tejto časti smerujúcej proti napadnutému postupu a uzneseniu okresného súdu ako súdu prvej inštancie odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 405/04, III. ÚS 133/05, IV. ÚS 155/2010, III. ÚS 311/2014).

B. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy uznesením krajského súdu sp. zn. 4 Cob 43/2017 z 27. apríla 2017

14. Ústavný súd už vo viacerých svojich doterajších rozhodnutiach v podobných súvislostiach vyslovil názor, že rozhodnutím o nariadení neodkladného opatrenia, prípadne rozhodnutím o zrušení nariadeného neodkladného opatrenia vydaným v rámci občianskoprávneho konania môže súd porušiť základné právo alebo slobodu účastníka súdneho konania, avšak takéto porušenie by sa mohlo stať predmetom konania podľa čl. 127 ods. 1 ústavy len vtedy, ak by mu nebolo možné poskytnúť ochranu prostredníctvom účinného právneho prostriedku nápravy dostupného účastníkovi konania pred všeobecnými súdmi (princíp subsidiarity) (III. ÚS 281/07, III. ÚS 9/2018).

15. Podľa právneho názoru ústavného súdu rozhodovanie o návrhu na neodkladné opatrenie možno považovať za súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Predpokladom pre záver o porušení základných práv a slobôd je však také

porušenie, ktoré nie je napravitel'né alebo odstránitel'né činnosťou všeobecného súdu pred začatím konania alebo v konaní o veci samej (obdobne I. ÚS 46/00). Aj v prípade nevyhovenia návrhu na nariadenie tohto opatrenia je garantované právo dotknutého účastníka konania na konečnú, definitívnu ochranu poskytovanú súdom rozhodnutím vo veci samej.

16. Na druhej strane však treba pripustiť, že ústavný súd už v rámci svojej rozhodovacej činnosti pristúpil k preskúmaniu niektorých rozhodnutí o predbežných opatreniach (neodkladných opatreniach podľa Civilného sporového poriadku a Civilného mimosporového poriadku), zásadne však išlo o ojedinelé prípady charakterizované výnimočnými okolnosťami veci. V tejto súvislosti ústavný súd judikoval, že zasiahnuť do rozhodnutí všeobecných súdov o predbežných opatreniach (neodkladných opatreniach podľa Civilného sporového poriadku a Civilného mimosporového poriadku) môže iba za predpokladu, že by takýmto rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu majúci charakter svojvôle (obdobne III. ÚS 169/2010, III. ÚS 281/07).

17. Napadnuté uznesenie krajského súdu však podľa názoru ústavného súdu nepredstavuje procesný exces ani nevykazuje znaky svojvôle či arbitrárnosti. Krajský súd po oboznámení sa s obsahom spisu dospel k záveru, že v prejednávanej veci neboli splnené podmienky na nariadenie neodkladného opatrenia, keď navrhovateľ dostatočne neosvedčil naliehavosť dočasnej úpravy pomerov strán. V odôvodnení napadnutého uznesenia sa v celom rozsahu stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, ktorý nepovažoval z predložených listinných dôkazov za osvedčené, že by žalobca (sťažovateľka) splnil svoju povinnosť zaplatiť nájomné za november 2016 do 25. novembra 2016, a to ani v dodatočnej lehote 30 dní, čo bolo zároveň dôvodom na odstúpenie žalovaného od nájomnej zmluvy. Pritom *„odporca odstúpil od nájomnej zmluvy až dňa 27.12.2016, t.j. po uplynutí 30 dňovej lehoty od splatnosti záväzku navrhovateľa, keď tento stále meškal s úhradou nájomného za mesiac november 2016“*. Ako odvolací súd zistil, dohoda o predĺžení splatnosti dlhu, ktorý bol predmetom prílohy č. 1 dodatku č. 2 nájomnej zmluvy a mailovej komunikácie, sa týkala pohľadávok, ktoré boli splatné už v auguste 2016, a netýkala sa pohľadávok odporcu

za ďalšie obdobie (t. j. aj nájomné za november). Zároveň z dokladov predložených odporcom považoval odvolací súd za osvedčené, že odstúpenie od nájomnej zmluvy bolo navrhovateľovi doručené kuriérom 9. januára 2017, a ako súd prvého stupňa zistil, dlžné nájomné za november 2016 zaplatila sťažovateľka až 13. januára 2017 (čo bolo potvrdené zhodnosťou variabilného symbolu na faktúre vystavenej za november 2016 a na bankovom príkaze sťažovateľky).

18. Napadnuté uznesenie krajského súdu v spojení s uznesením okresného súdu, na ktoré odvolací súd v celom rozsahu odkázal, boli dostatočne a logicky odôvodnené, boli vydané postupom, ktorý bol zákonný a v súlade s procesnými právnymi normami. Keďže ústavný súd pristupuje k zásahom do rozhodnutí o neodkladných opatreniach (predtým predbežných opatreniach) celkom výnimočne, a pretože v napadnutom rozhodnutí krajského súdu nezistil extrémny exces v konaní, posúdil sťažnosť sťažovateľky, ktorou namieta uznesenie krajského súdu sp. zn. 4 Cob 43/2017 z 27. apríla 2017, ako aj postup, ktorý mu predchádzal, podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

19. Keďže ústavný súd sťažnosť odmietol ako celok, bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľky nastolenými v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. mája 2018